

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ДЕРЖАВНИЙ ТОРГОВЕЛЬНО-ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ВІДОКРЕМЛЕНИЙ СТРУКТУРНИЙ ПІДРОЗДІЛ
«КИЇВСЬКИЙ ТОРГОВЕЛЬНО-ЕКОНОМІЧНИЙ ФАХОВИЙ КОЛЕДЖ ДТЕУ»**

**ПОЛОЖЕННЯ
про самостійну роботу здобувачів освіти
ВСП «КТЕФК ДТЕУ»**

Київ 2022

ЗАТВЕРДЖЕНО
педагогічною радою
ВСП «КТЕФК ДТЕУ»
07 липня 2022 р.
(протокол № 10, п. 2)

ВВЕДЕНО В ДІЮ
наказом ВСП «КТЕФК ДТЕУ»
від 07 липня 2022 р. № 8

ПОЛОЖЕННЯ
про самостійну роботу здобувачів освіти
ВСП «КТЕФК ДТЕУ»

1. Загальні положення

1.1 Положення про самостійну роботу здобувачів освіти Відокремленого структурного підрозділу «Київський торговельно-економічний фаховий коледж ДТЕУ» (далі – Положення) є складовою системи управління якістю освітньої діяльності у ВСП «КТЕФК ДТЕУ» і регулює організацію самостійної роботи здобувачів освіти у Відокремленому структурному підрозділі «Київський торговельно-економічний фаховий коледж ДТЕУ» (далі – ВСП «КТЕФК ДТЕУ»).

1.2 Положення розроблено з урахуванням вимог Законів України «Про вищу освіту», «Про фахову передвищу освіту», Постанови Кабінету Міністрів України «Про затвердження національної рамки кваліфікацій», стандартів і рекомендацій щодо забезпечення якості в Європейському просторі вищої освіти (*Standards and Guidelines for Quality Assurance in the European Higher Education Area*), інших нормативно-правових актів з питань освіти, Положення про ВСП «КТЕФК ДТЕУ», Положення про організацію освітнього процесу здобувачів освіти ВСП «КТЕФК ДТЕУ», Положення про організацію виконання та захисту курсових робіт у ВСП «КТЕФК ДТЕУ», Положення про оцінювання результатів навчання здобувачів освіти, інших документів, якими регулюється освітній процес у ВСП «КТЕФК ДТЕУ».

1.3 Мета Положення – визначити основні засади організації самостійної роботи здобувачів освіти ВСП «КТЕФК ДТЕУ» задля забезпечення високої якості (ефективності) освітнього процесу.

1.4 Завдання Положення:

- уніфікувати підходи до організації самостійної роботи здобувачів освіти;
- забезпечити організаційно-методичні засади для розвитку у здобувачів освіти мотивації до навчання, формування навичок самостійної навчальної, науково-дослідної та практичної роботи, професійно значущих якостей, знань і умінь, розвитку, поглиблення наукових та практичних інтересів до майбутньої професії;
- створити умови для гармонійного творчого розвитку особистості при організації освітнього процесу.

2. Порядок проведення самостійної роботи здобувачів освіти

2.1 Основні поняття, мета та завдання самостійної роботи здобувачів освіти

2.1.1 Здобувачі освіти закладів освіти зобов'язані виконувати вимоги освітньої програми (ст. 63 Закону України «Про вищу освіту», ст. 55 Закону України «Про фахову передвищу освіту»), яка передбачає, у тому числі, самостійне опанування окремих тем навчальних дисциплін. Самостійна робота здобувачів освіти є однією з форм організації освітнього процесу в закладі освіти (ст. 50 Закону України «Про вищу освіту», ст. 48 Закону України «Про фахову передвищу освіту»).

Самостійна робота здобувача освіти (далі – СРЗО) – засіб самостійного засвоєння здобувачем освіти навчального матеріалу в позааудиторний час, що включений до навчального плану для вивчення певної дисципліни, або в аудиторії під безпосереднім керівництвом науково-педагогічного, педагогічного працівника; становить понад 50 % бюджету часу, відведеного на конкретну дисципліну в робочому навчальному плані з урахуванням специфіки та змісту певної навчальної дисципліни, її місця, значення і дидактичної мети в реалізації освітньої програми.

2.1.2 **Мета СРЗО** – системне і послідовне засвоєння в повному обсязі навчального матеріалу в межах програми навчальної дисципліни та формування у здобувачів освіти самостійності як риси характеру, що відіграє важливу роль у формуванні сучасного фахівця, здатного до креативного мислення, вільного орієнтування в інформаційному просторі та прийняття важливих самостійних рішень у нестандартних професійних ситуаціях.

2.1.3 **Головні завдання СРЗО** – навчити здобувачів освіти планувати власну стратегію навчання, раціонально організовувати свій час, працювати з комп'ютером, опрацьовувати джерела інформації, здійснювати науково-дослідну роботу.

Реалізація завдань СРЗО забезпечується при наявності серйозної та стійкої мотивації здобувачів освіти. Найбільш мотивуючим фактором є підготовка до подальшої ефективної професійної діяльності.

2.1.4 **Форми СРЗО:**

- самостійна робота в аудиторії;
- позааудиторна робота, яка здійснюється здобувачем освіти самостійно, без викладача, але під загальним керівництвом і контролем, у т. ч. дистанційно.

2.1.5 Зміст СРЗО при вивченні певної дисципліни визначається програмою дисципліни, завданнями для СРЗО.

2.1.6 Для здобувачів освіти заочної форми здобуття освіти завдання повинні бути сформульовані таким чином, щоб здобувач освіти мав змогу самостійно вивчити зміст дисципліни.

2.2 Організація самостійної роботи здобувачів освіти

2.2.1 **Організація СРЗО** – система заходів з цілеспрямованого навчання, контролю, стимулювання та методичного наповнення з метою забезпечення систематичності й ефективності роботи за навчальною дисципліною, при підготовці до семестрового контролю та підсумкової атестації, а також за науковою проблематикою.

2.2.2 При організації СРЗО науково-педагогічному, педагогічному працівнику необхідно виходити з місця і ролі навчальної дисципліни в структурно-логічній схемі освітньо-професійної програми для кожного освітнього ступеня, спеціальності, освітньо-професійної програми та завдань СРЗО щодо формування відповідних знань, вмінь і навичок (компетентностей).

2.2.3 До методів СРЗО, що сприяють індивідуалізації та інтенсифікації освітнього процесу, відносять:

- проблемно-пошукові;
- проєктного навчання;
- колективної розумової діяльності;
- застосування новітніх інформаційно-комунікаційних технологій у навчанні.

2.2.3.1 **Проблемно-пошукові методи** спрямовані на активізацію пізнавальної діяльності здобувачів освіти. Їх застосування спонукає здобувачів освіти до проведення самостійних досліджень, підвищує мотивацію подальшої роботи, сприяє розвитку логічного мислення, як наслідок, розвитку їх творчої самостійної діяльності:

- робота з інформаційними джерелами: опрацювання першоджерел (навчальних книг, періодичної та наукової літератури, довідників, відео-матеріалів тощо) при підготовці до практичних занять та виконанні індивідуальних завдань відповідно до навчальної програми; вивчення нормативно-законодавчої та правової бази; опрацювання інтернет-ресурсів за певною проблематикою навчальної дисципліни,
- опрацювання теоретичних основ прослуханого лекційного матеріалу;
- самостійне вирішення практичних завдань (виконання робіт аналітичного спрямування; вирішення і письмове оформлення завдань, схем, діаграм, інших робіт графічного характеру; відпрацювання тренінгів; самостійне опрацювання тестів відповідно до теми практичного заняття; самостійне розв'язання типових задач, ситуаційних вправ; підготовка до поточного та підсумкового контролів);
- переклад іноземних фахових текстів тощо.

2.2.3.2 **Методи проєктного навчання** спрямовані на досягнення прогнозованих результатів СРЗО на основі вже здобутого досвіду. Їх використання недоцільне та неможливе без чіткого визначення дидактичних завдань, які здобувачі освіти вирішують у навчальній діяльності за різними типами проєктів:

- підготовка критичного есе, дайджесту на статті зарубіжних і вітчизняних авторів за визначеною тематикою;
- підготовка з обраної теми доповіді, презентації, портфолію;
- написання курсової роботи (проєкту);
- проведення власних досліджень при підготовці до олімпіад та конференцій, конкурсів наукових робіт, участі в круглих столах та форумах;
- підготовка доповідей на наукові семінари, засідання наукових гуртків, клубів;
- підготовка прописів для виконання лабораторних робіт, а також оформлення відповідних протоколів і підготовка до їх захисту;
- аналіз конкретної виробничої, технологічної, проблемної ситуації та підготовка відповідних аналітичних матеріалів.

В основу розробки індивідуальних проєктних завдань викладачем має бути покладений особистісно орієнтований підхід, що ґрунтується на засадах партнерської взаємодії між учасниками освітнього процесу.

2.2.3.3 Методи колективної розумової діяльності. Сутність методів полягає в колективній творчості здобувачів освіти, спрямованій на вирішення певних завдань підвищеної складності. Їх застосування сприяє виявленню та розвитку творчого мислення, здібностей здобувачів освіти, підвищенню рівня їх самостійності та інтелектуального розвитку, формуванню навичок колективної роботи, поліпшенню комунікативних навичок, емоційного стану здобувачів освіти. Методи колективної розумової діяльності вирізняються новизною, більшою мобільністю у виборі напрямів розв'язання проблеми, творчістю учасників. До таких методів відносяться:

- формування колективних проєктів;
- групові ситуаційні завдання;
- ділові ігри; тренінги; брейн-ринги тощо.

2.2.3.4 Методи застосування новітніх інформаційно-комунікаційних технологій у навчанні надають можливість диференціації, поглиблення індивідуалізації навчання, розширення можливостей контролю та самоконтролю, використання творчих завдань.

2.2.4 Завдяки систематичній самостійній роботі здобувач освіти може:

- отримати якісні і ґрунтовні знання;
- набути практичних навичок в організації самостійної роботи;
- раціонально планувати і використовувати час;
- опанувати методики самостійної роботи й виховати у собі прагнення до постійного поповнення й оновлення загальних та спеціальних (фахових) знань у практичній діяльності.

2.3 Навчально-методичне та матеріально-технічне забезпечення

2.3.1 До комплексу навчально-методичного забезпечення СРЗО відносяться:

- навчальна програма дисципліни;
- календарно-тематичний план лекційних та практичних (семінарських, лабораторних) занять;
- опорний конспект лекцій;
- збірник задач і завдань до практичних (семінарських, лабораторних) занять з дисципліни, практикуми;
- завдання для самостійної роботи здобувачів освіти;
- ситуаційні вправи (кейси) та ділові ігри;
- друковані та електронні підручники, навчальні посібники;
- завдання для контрольних робіт з необхідним рівнем їх варіативності;
- тестові завдання;
- візуальні засоби;
- дистанційні курси.

Для СРЗО також рекомендується відповідна наукова та фахова монографічна,

періодична література, інтернет-ресурси.

Повний перелік навчально-методичного забезпечення СРЗО завчасно до початку семестру уточнюється науково-педагогічним, педагогічним працівником та доводиться до відома здобувачів освіти на першому занятті.

2.3.2 Викладач забезпечує розробку нового та актуалізацію наявного навчально-методичного забезпечення СРЗО відповідно програми дисципліни з метою створення необхідних та достатніх умов навчання, задоволення потреб здобувачів освіти у методичних розробках.

2.3.3 Основною складовою **матеріально-технічного забезпечення СРЗО** є: навчально-методична та наукова література бібліотеки ДТЕУ, ВСП «КТЕФК ДТЕУ» (у т. ч. мультимедійна та методична); інформаційні бази; система дистанційного навчання; сучасні носії навчальних матеріалів й апаратура, що застосовуються в освітньому процесі з метою підвищення його ефективності.

2.4 Контроль та самоконтроль самостійної роботи здобувачів освіти

2.4.1 Контроль СРЗО здійснюється відповідно до Положення про оцінювання результатів навчання здобувачів освіти.

2.4.2 Навчальний матеріал дисципліни, засвоєний здобувачем освіти під час самостійної роботи (поряд з таким, який опрацьовується під час інших навчальних занять), вноситься на поточний та підсумковий контроль.

2.4.3 Контроль СРЗО включає: відповідь на питання; перевірку результатів виконаних письмових завдань з обов'язковим посиланням на всі використані джерела.

2.4.4 Можливість здійснення здобувачем освіти самоконтролю передбачається у відповідних методичних матеріалах.

2.4.5 До засобів самоконтролю відносяться:

- складання плану відповіді, формулювання висновків на основі вивченого навчального матеріалу;
- самотестування за допомогою розроблених викладачем контрольних тестів з ключем правильних відповідей до них;
- дискусії з наукової проблематики;
- робота з літературою з метою уточнення та доповнення фактичного матеріалу, порівняння зі зразком;
- перевірка правильності виконання завдань за допомогою рекомендованих джерел тощо.

2.4.6 Завдання для контролю / самоконтролю повинні:

- формувати (поглибити) інтерес здобувача освіти до теми, всієї дисципліни;
- спонукати до засвоєння нової термінології та понять;
- сприяти баченню використання цілісних знань у подальшому;
- заохотити до якісного вивчення матеріалу;
- формувати компетентності майбутнього фахівця тощо.

2.4.7 Контроль / самоконтроль СРЗО з використанням інноваційно комунікаційних технологій здійснюється на основі розроблених завдань.

2.4.8 Бали, отримані здобувачами освіти за результатами СРЗО, заносяться до Записної книжки педагогічного, науково-педагогічного працівника і оголошуються на кожному практичному (семінарському, лабораторному) занятті.

3. Проведення консультацій педагогічними, науково-педагогічними працівниками ВСП «КТЕФК ДТЕУ» при організації СРЗО

3.1 **Консультація** – один із основних видів навчальних занять у закладі фахової передвищої освіти (ст. 50 Закону України «Про вищу освіту», ст. 48 Закону України «Про фахову передвищу освіту»), що передбачає роботу педагогічного, науково-педагогічного працівника зі здобувачем освіти або групою здобувачів освіти, яка проводиться поза розкладом навчальних занять з певної дисципліни.

3.2 Сутність проведення консультації полягає у створенні необхідних умов для реалізації пізнавальної діяльності здобувачів освіти і має на меті систематизацію, поглиблення та закріплення теоретичних і практичних знань, які здобувачі освіти отримують в процесі навчання, а також застосування цих знань при вирішенні конкретних завдань і на практиці.

3.3 Метою проведення консультації є:

- виявлення обсягу, глибини і якості сприйняття здобувачем освіти навчального матеріалу; недоліків чи прогалин у знаннях здобувача освіти та встановлення їх причин і шляхів усунення;
- стимулювання інтересу здобувача освіти до навчальної дисципліни;
- підвищення рівня підготовки здобувача освіти, всебічне сприяння в опануванні ним програми навчальної дисципліни;
- розвиток у здобувача освіти навичок самостійного опрацювання матеріалу та оволодіння методикою наукових досліджень.

3.4 Консультації є невід’ємною складовою робочого часу науково-педагогічного, педагогічного працівника і проводяться в його межах.

3.5 Консультації з самостійної роботи проводяться перед виконанням та при підведенні підсумків СРЗО, у процесі роботи здобувачів освіти над курсовими проектами (роботами).

3.6 Консультації науково-педагогічного, педагогічного працівника зі здобувачами освіти проводяться відповідно до затвердженого головою циклової комісії / завідувачем катедри графіку, в якому визначено час проведення консультації та номер аудиторії (лабораторії, кабінету). Використання аудиторного фонду для проведення консультацій обов’язково узгоджується з навчальним відділом.

3.7 Науково-педагогічний, педагогічний працівник на першому занятті повинен ознайомити здобувачів освіти з графіком проведення консультацій, який розміщується на офіційному вебсайті ВСП «КТЕФК ДТЕУ» на сторінці циклової комісії / катедри і на інформаційній дошці оголошень циклової комісії / катедри.

3.8 Здобувачу освіти, який звернувся у визначений графіком час, викладач зобов’язаний надати консультацію або провести індивідуальну роботу, в тому числі з метою відпрацювання пропущених навчальних занять.